LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

Rita Linna
Konserniohjausosasto / Ohjausyksikkö

14.10.2022

Eduskunta
Valtiovarainvaliokunta
Verojaosto

Asiantuntijakuuleminen 18.10.2022; HE 202/2022 vp

Liikenne- ja viestintäministeriön asiantuntijalausunto; Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 18 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto on pyytänyt liikenne- ja viestintäministeriöltä asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 18 b §:n muuttamisesta (HE 202/2022 vp).

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa julkisia infrastruktuurihankkeita koskevan poikkeussäännöksen osalta seuraavaa.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain korkovähennysrajoitussäännöstä siten, että julkisyhteisön tilaamaa pitkän aikavälin julkista infrastruktuurihanketta toteuttava osittain tai kokonaan yksityisomisteinen yhteisö saisi eräin edellytyksin vähentää muutoin vähennyskelvottomia nettokorkomenoja. Ehdotettu poikkeus yleiseen korkorajoitussäännökseen vaikuttaisi siten, että korkorajoituksen soveltamisesta aiheutuva verorasitus ei kuitenkaan kohdistuisi yhteiskunnallisesti tärkeiden verovaroin rahoitettujen infrastruktuurihankkeiden toteuttamiseen.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää julkisia infrastruktuurihankkeita koskevaa korkorajoitussäännöksen poikkeusta kannatettavana ja yhteiskunnan kokonaisedun mukaisena. Ilman poikkeusta korkorajoituksesta aiheutuva verorasitus kohdistuisi yhteiskunnallisesti tärkeiden julkisten infrastruktuuri-investointien toteuttamiseen yhtiömuodossa.

Nyt voimassa olevassa laissa poikkeussäännöksen piirissä ovat jo kokonaan julkisomisteiset osakeyhtiöt. Tässä lakiesityksessä poikkeus laajennetaan koskemaan yhtiöitä, jotka ovat osittain yksityisesti omistettuja sekä täysin yksityisesti omistettuja ns. PPP-yhtiöitä, jotka on perustettu yksinomaan julkisen infrastruktuurihankkeen toteuttamista varten. Esitettävän muutoksen ansiosta julkisten infrastruktuurihankkeiden toteuttamisvaihtoehdot säilyvät laajoina, kun erilaisten toimijoiden taloudellinen asema hankkeen toteuttajina on tasapuolinen. Vaihtoehtojen laajuus, kilpailuolosuhteiden toimivuus ja yhtiöiden verorasituksen kohtuullisuus edistävät osaltaan julkisten infrastruktuurihankkeiden kokonaistaloudellisuutta.

Raideliikenteen hankeyhtiöt

Liikenne- ja viestintäministeriö on pitänyt hallituksen esityksen luonnoksen lausuntovaiheessa tärkeänä, että lakiesityksessä huomioidaan raideliikenteen hankeyhtiöiden tulevaisuuden toimintaedellytykset ja mahdollistetaan myös uusien nopeiden raideyhteyksien laajamittaiseen lainarahoitukseen kokonaan tai osittain perustuvat taloudelliset toteuttamisvaihtoehdot.

Lausuntopalautteen perusteella hallituksen esitykseen on tehty vain pieniä täsmennyksiä, ja hankeyhtiöitä ei ole huomioitu. Lausuntopalautetta perusteluissa todetaan, että suunnitteilla olevien ratahankkeiden toteuttamismalleista päätetään vasta usean vuoden päästä, eikä esitystä annettaessa ole tiedossa, miten hankeyhtiöt lopulta organisoidaan ja miten ne tulevat toimimaan.

Vuosina 2021-2022 toimintansa aloittaneiden hankeyhtiöiden Itärata Oy:n, Suomi-rata Oy:n ja Turun Tunnin Juna Oy:n tehtävänä on suunnitella uudet nopeat raideliikenneyhteydet. Mikäli hankeyhtiöiden omistajat niin erikseen päättävät suunnitelmien valmistuttua, nämä raideliikenteen infrastruktuurin suurinvestoinnit toteutetaan ja rakentaminen voisi tapahtua hankeyhtiömallilla. Kukin näistä suurinvestoinneista on kooltaan useita miljardeja euroja.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää erittäin tärkeänä, että hallituksen esityksen luonnokseen annetuissa lausunnoissa esitettyä tarvetta laajentaa korkorajoituspoikkeus myös muihin kuin julkisyhteisöjen tilaamiin hankkeisiin tarkastellaan myöhemmin uudelleen hankesuunnitelmien kehittyessä ja hankeyhtiömallin käyttäminen olisi myös korkorajoituspoikkeuksen osalta tosiasiallisesti mahdollinen vaihtoehto toteuttaa raideliikenteen suurinvestointeja.

Korkorajoitussäännöksen poikkeus on tärkeä raideliikenteen hankeyhtiöille, jotta mahdollisessa rakentamisvaihessa myös eläke- tai muun sijoituspääoman hyödyntäminen osana yhtiöiden omistajapohjaa olisi taloudellisesti perusteltu ja toteuttamiskelpoinen vaihtoehto. Merkittävä osa ratahankkeiden investointipääomasta olisi todennäköisesti lainaa, joten korkovähennyksillä on ratkaisevan tärkeä rooli hankeyhtiön taloudelle ja siten julkisen palvelun kustannuksille ja toteutusvaihtoehdoille.

Liikenne- ja viestintäministeriö kiinnittää huomiota myös ehdotetun lakimuutoksen yksityiskohtaan 18 b §:n 7 momentissa. Hankeyhtiöiden toimintaedellytysten varmistamiseksi ja niiden suurinvestoinneissa hyödyntämisen mahdollistamiseksi tulisi myös harkita poistettavaksi edellytys julkisesta tilaamisesta. Silloin korkorajoitussäännöksen poikkeusta voitaisiin varmuudella soveltaa myös sellaisissa yhtiöissä, joita ohjataan muuten kuin julkisilla hankinnoilla, esimerkiksi suoralla julkisella omistajaohjauksella. Raideliikenteen hankeyhtiöt ovat esimerkki tällaisista yhtiöistä.